

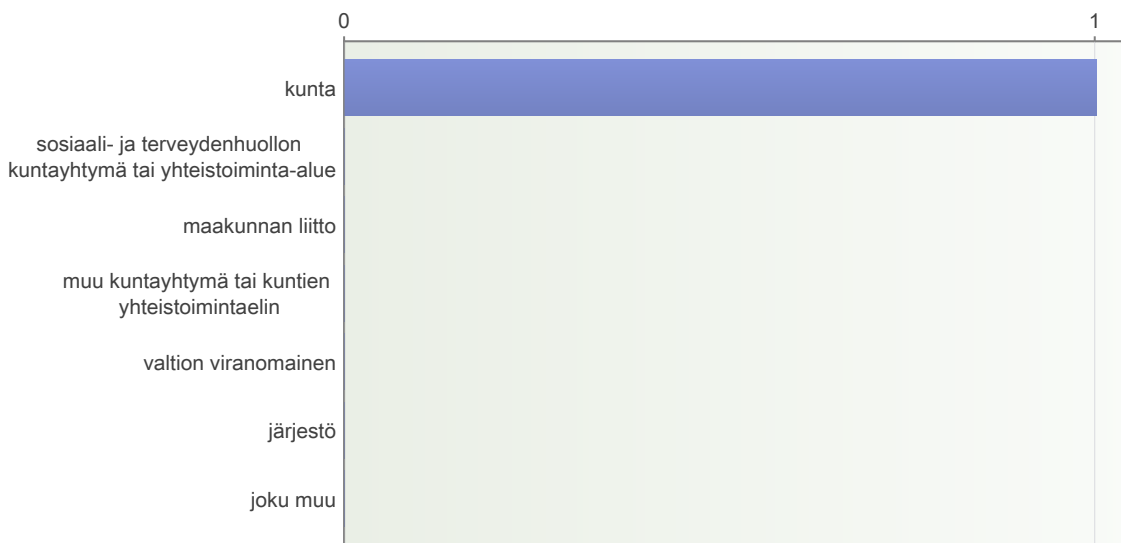
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Posion kunta	Sinikka Soudunsaari	Heli Knutars, kunnanjohtaja, 040-8012202, heli.knutars@posio.fi	7.11.2016	Posion kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sotepalvelujen kokonaisintegraatio ja siten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen tulee olla koko uudistuksen keskeinen tavoite sekä nyt hallintoa että myöhemmin valinnanvapautta säädettäessä.

Lähipalvelun reunaehtojen määrittäminen lain tasolla on tarpeellinen yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Mikäli lähipalvelujen määrittäminen jää vain maakuntien päätettäväksi, toteutuvatko yhdenvertaisuus ja saavutettavuus?

Valinnanvapausmalli voi parhaassa tapauksessa tuoda palvelut lähemmäksi lappilaisia (paremmilla aikatauluilla, laadulla, kilpailulla). Toisaalta huonosti toteutettuna valinnanvapaus voi heikentää palvelujen yhdenvertaisuutta, sillä kaikilla alueilla ei ole tarjolla palveluntuottajia joiden väliltä valita. Harvaanasutuilla alueilla palveluntarjoajia ei ole välttämättä muita kuin maakunta, jolloin valinnanvapaus ei toteudu.

Palvelumaksujen- ja kriteerien yhtenäistäminen koko maakunnassa on hyvä uudistus.

Lapin pitkät välimatkat aiheuttavat palveluiden saatavuudelle suuren haasteen, mikä tulee huomioida harvaan asutuksen (asukastiheys) kompensaatiossa riittävästi.

Palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta voidaan turvata sähköisin palveluin, mutta ne eivät tavoita koko väestöryhmää. Laajakaistaverkon kattavuus ei toteudu koko Lapissa. Tämä johtaa siihen, että väistämättä joudutaan järjestämään rinnakkaisia palveluja niille, jotka eivät käytä, tai joilla ei ole mahdollisuutta käyttää sähköisen asioinnin muotoja.

Työterveyshuollon integraatio muihin palveluihin jää vajaaksi.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kun erityisen vaativia sairaanhoidollisia toimintoja keskitetään, edistetään selkeää työnjakoa palveluntuottajien välillä. Selkeällä työnjaolla voidaan parantaa kustannusten hillintää ja palveluiden saatavuutta, mutta harvaanasutuilla alueilla palveluiden keskittäminen tuottaa saavutettavuusongelmia, mikä ei ole toivottavaa.

Lapissa yksi keskeinen kysymys kustannusten hillinnässä on se, kuka vastaa kuljetuskustannuksista (asiakas, järjestäjä, tuottaja). Tämä tulee huomioida rahoituksessa esim. asukastiheyskertoimen osalta.

ICT- järjestelmien ja palkkojen harmonisointi vaatii aikaa ja vaikuttaa ensi vaiheessa kustannuksia lisäävästi.

Uudistuksesta puuttuvat kattavat laskelmat uuden kunnan talouden kestävydestä. Kokonaisuudessa laskennallisesti uusien kuntien vuosikate ei muutu, mutta useiden kuntien talous tulee kärsimään heikentyneestä toiminnan ja investointien rahavirrasta ja kasvavasta velkaantuneisuudesta suhteessa heikentyvään taseeseen. Uudistuksen rakennejärjestelyt aiheuttavat kunnille kustannuspaineita siirtymävaiheessa ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

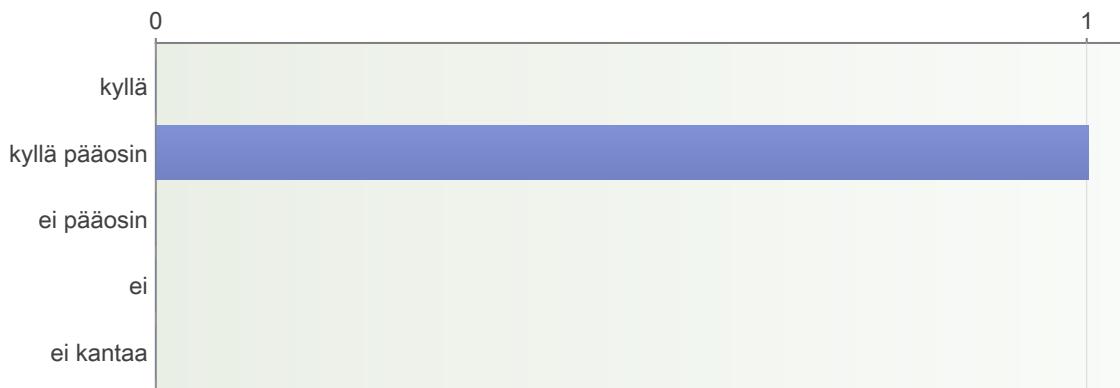
- Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetystä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty oikeuttavan ja edellyttävän maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä.

Maakunnista on tarkoitus luoda vahvoja organisaatioita. Maakunnat olisivat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että taloudeltaan. Tästä huolimatta maakuntien itsehallinto tulee olemaan selvästi kunnallista itsehallintoa heikompaa. Näin ollen tehtävien siirtyessä kunnilta maakunnille tehtävien itsehallinnollinen ohjaus heikkenee.

Toiminnanohjausketju: maakuntavaltuusto/hallitus – palvelulaitos/hallitus – tuotantoyhtiö oy/hallitus on esitettyssä mallissa liian pitkä, eikä demokratian toteutumista voida siten taata. Palvelujen kannalta todellinen valta on tässä mallissa yhtiöissä ja se on todellinen demokratiavaje.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

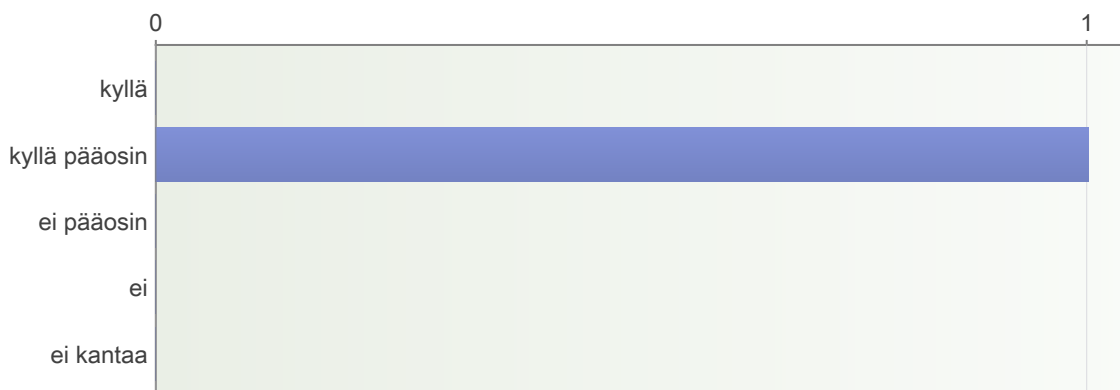

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista, luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vastaavat pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja ne antavat hyvän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Ehdotettu sääntely palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisvelvoitteineen tulee kuitenkin asettamaan erittäin suuria vaatimuksia maakuntakonsernin ohjaukselle ja johtamiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, eikä niiden sisällöstä ole lausuntoa annettaessa riittävästi tietoa. Kun lainsäädäntöpaketin kokonaisuus ja sisältö ei ole tiedossa, on olemassa vaara, että asian käsittelylle ei ole riittävästi edellytyksiä. Tämä on perustavaa laatua oleva ongelma sekä lausunnon antajien että eduskuntakäsittelyn näkökulmasta, mihin myös perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota edellisen sosiaali- ja terveydenhuollon lakipaketin yhteydessä. Palvelukeskuksia koskevat säännökset rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Lakiluonnosten mukainen järjestely veisi tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön. Epäselväksi jää myös maakuntien omistajaohjauksen rooli ja suhde valtionohjaukseen. Valtion asema päätöksenteossa turvattaisiin yhtiöjärjestysmääräyksin. Samoin epäselväksi jää yhtiöiden hallitusten yhtiöoikeudellinen asema. Tukipalvelujen organisoinnin osalta Posion kunta kannattaa maakunnan vapautta päättää tukipalvelujen hankkimisesta lukuun ottamatta ict-palvelukeskusta, joka nähdään järjestelmien harmonisoinnin ja kustannustehokkuuden kannalta välttämättömäksi. Maakunnalliset tukipalvelukeskukset mahdollistaisivat palveluiden hankkimisen myös pieniltä palveluntuottajilta. Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöiltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteeltaan sekä muilta olosuhteiltaan hyvin erilaisia. Digitalisaatio, ikääntyminen, muuttoliike ja maakuntauudistus vaikuttavat eri puolella Suomea olevien kuntien ja maakuntien toimintaympäristöön hyvin eri tavalla. Muutos korostuu seuraavien vuosien kuluessa. Maakuntien erilaisuus tulisi myös huomioida paremmin lakiluonnoksessa.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

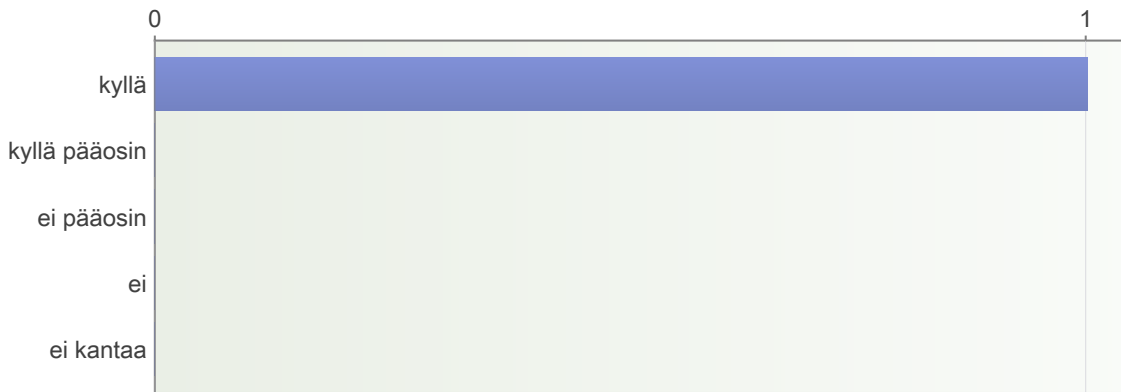

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, joten tehtäväkokonaisuus sekä kuntien ja maakunnan suhde ovat vielä avoimia kysymyksiä. Sosiaali- ja terveystalouteen liittyvä terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen siirtyy maakuntien vastuulle. Kuntien tehtävät ja työnjako maakunnan ja kuntien välillä ovat tältä osin määrittelemättä. Tehtävät tulee lainsäädännössä määritellä ja selkeyttää kuntien velvollisuutta kerätä tietoja, joita sillä on velvollisuus seurata ja raportoida maakunnalle. Ympäristöterveydenhuolto on linjattu maakuntaan siirtyväksi tehtäväksi, jonka kunnat voivat kuitenkin tiettyjen edellytysten täytyessä ottaa hoitaakseen. Lähtökohtana kunnallisen järjestämismallin kriteereille tulisi olla nykyinen käytännössä hyväksi havaittu laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminnasta. Nykyiset toimivat yhteistoiminta-alueet, kuten täällä Posiolla maakuntarajat ylittävä ympäristöterveydenhuollon ja maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueet Kuusamon ja Taivalkosken kanssa tulisi olla mahdollista säilyttää. Lainsäädännössä tulisi huomioida myös muu maakuntarajat ylittävä kuntayhteistyö: esimerkiksi lomituspalvelut tuotetaan täällä Koillismaalla Posion, Taivalkosken ja Kuusamon välillä yhteisesti (Posio toimii järjestäjänä), samoin sosiaalipäivystys toimii nykyisellään hyvin Posion Taivalkosken ja Kuusamon yhteistyösopimuksella. Pelastustoimen ja ensihoidon järjestämismallin tulee olla 18 maakunnalla tasavertaisesti.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

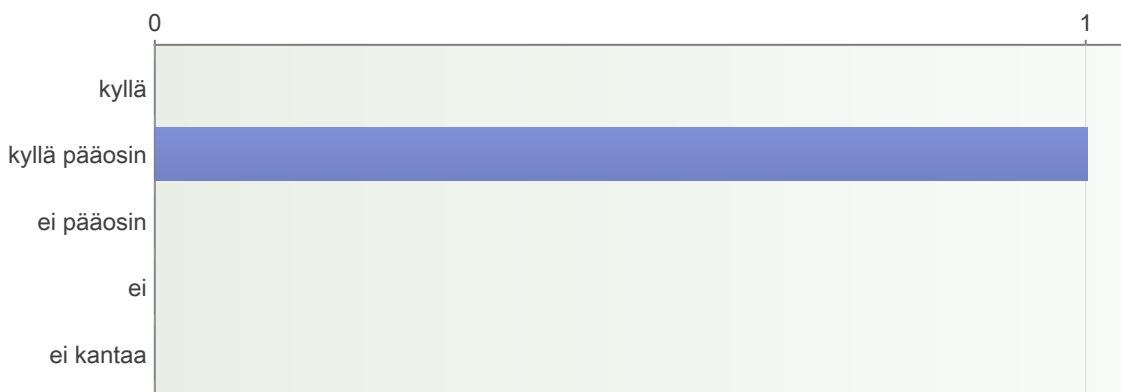
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

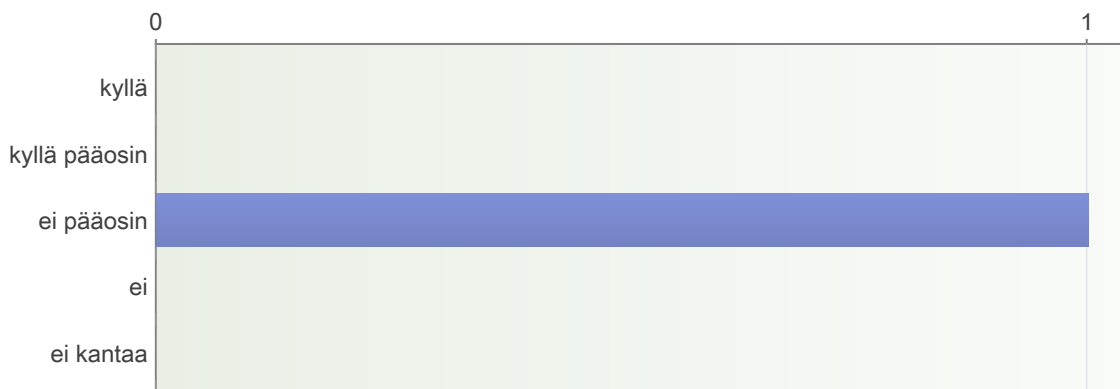

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Miten demokratian toteutuminen turvataan palvelulaitoksissa? Ehdotetussa mallissa se jää välilliseksi. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo haasteita toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka voi aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja vaikuttaa osaltaan myös kustannusten nousuun. Valta tulee olla maakuntavaltuustolla, ei palvelulaitoksella.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

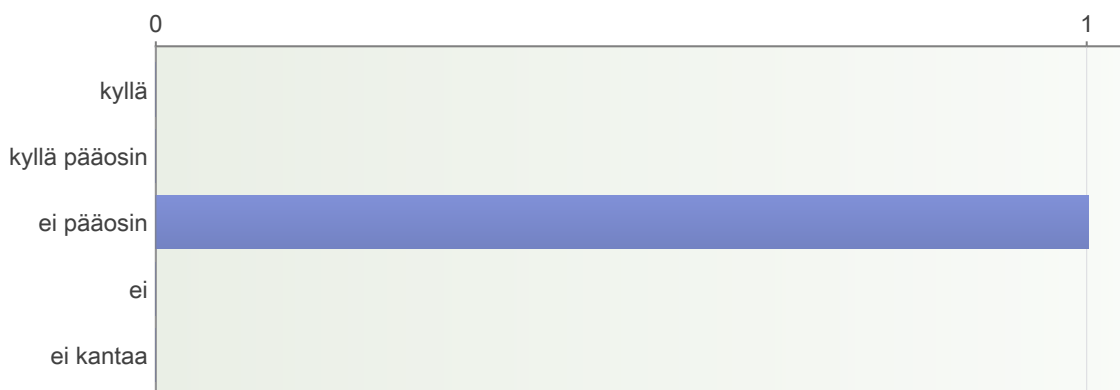
- Alijäämän kattamisvelvollisuus ja kriisimaakuntakriteerit: monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kahden vuoden siirtymäaika on liian lyhyt aika aidosti muuttaa toiminnan rakenteita.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

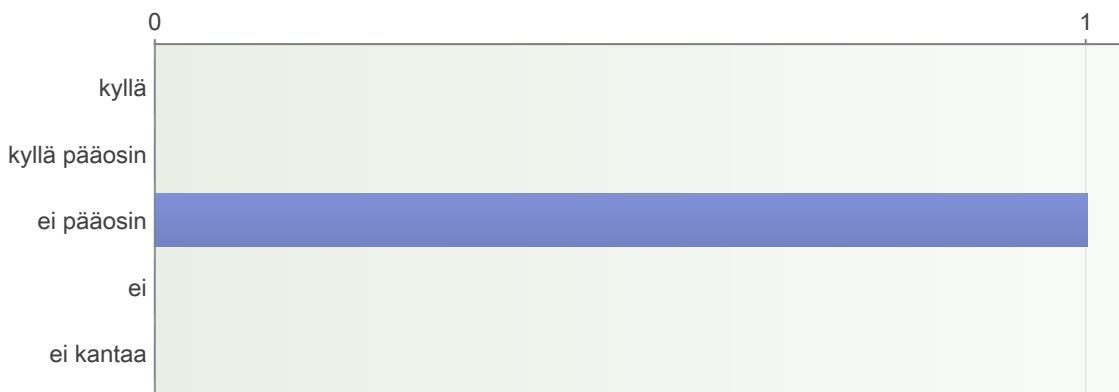

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudet teknologiat ja digitalisaation mahdollisuudet tulee hyödyntää, jotta saavutettavuus voidaan taata joka puolella Suomea. Kuitenkin huomioiden, että esimerkiksi sosiaalipalveluissa iso osa palvelusta on yhä lähipalvelua, jota ei voi tarjota digitaalisin ratkaisuin. Sosiaalityössä toimintaympäristö tulee huomioida eikä keskittäminen tue tätä. Lappi matkailumaakuntana vastaa useina vuodenaikoina asukasmääräänsä huomattavasti suuremman väestömäärän sosiaali- ja terveyspalveluista sekä muista palveluista. Vaikka palvelut laskutetaan kotikunnasta, on matkailumaakunnassa oltava kuitenkin resurssit vastata suuremman väestömäärän palveluista ja varautumisesta. Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta on ongelmallista, että maakunta ei voisi vaikuttaa keskitettäviin palveluihin, keskitettyjen palveluiden tuottamistapaan eikä palveluista aiheutuneisiin kustannuksiin. Tällä ratkaisulla järjestämisvastuu on erilainen eri maakunnilla ja tosiasiallinen järjestämisvastuu jää epäselväksi.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

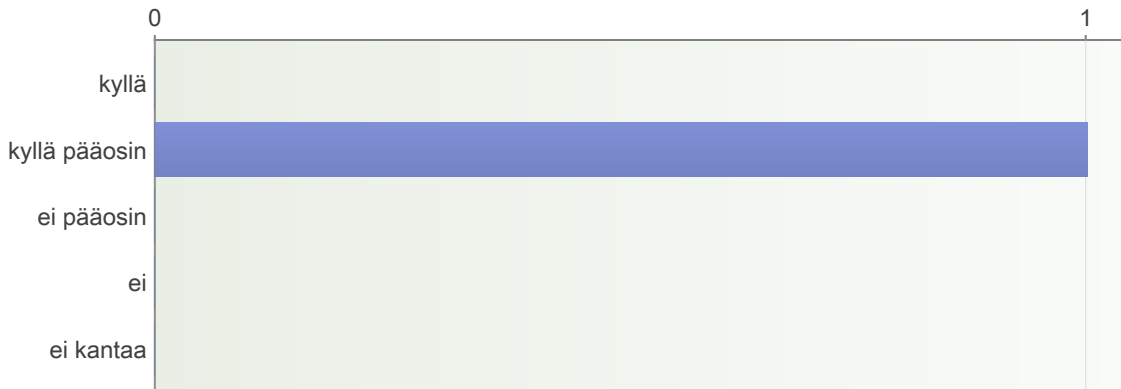

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Liiallinen sitovuus voi olla yhteistyön este viiden yhteistyöalueen operatiiviseen toimintaan ja päätöksentekoon, jonkinasteinen joustavuus yhteistyön suhteen tulisi sallia, mutta sitovuus esimerkiksi erikoisalueista (terveydenhuolto) ja henkilöstöresursseista on syytä olla.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

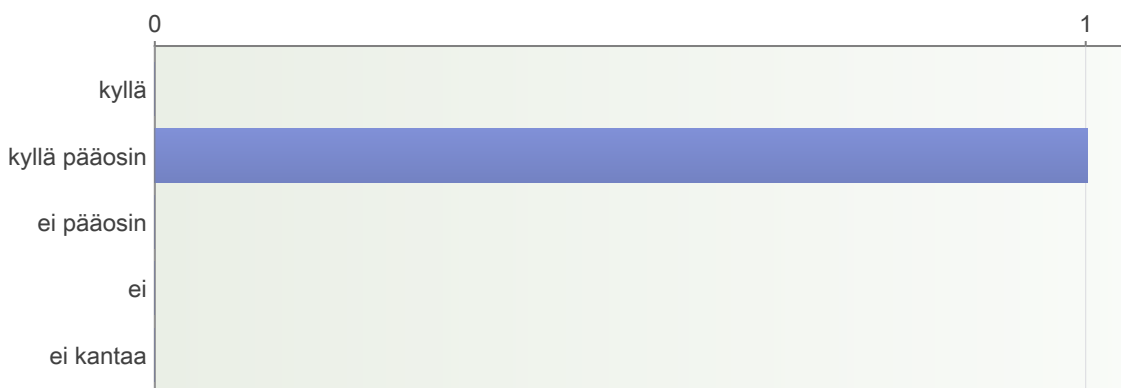

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Sote-palvelut tulee tuottaa väestön tarpeiden mukaan lähellä asiakasta. Monituottajamalli ja palveluiden integraatio voi olla paikoin vaikeaa sovittaa yhteen esimerkiksi tiedonsaannin- ja kulun näkökulmasta. Toisaalta palveluintegraatio voi myös edistää asiakaslähtöisyyttä esim. Posiolla on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ulkoistamisen myötä hyviä kokemuksia siitä, että asiakkaiden hoitopääsyajat ovat nopeutuneet. Haasteena on kuitenkin käytännön kokemusten perusteella tiedonkulku julkisen ja yksityisen palveluntuottajan välillä. Palveluntuottajien toiminnalliset lähtökohdat vaihtelevat suuresti: miten varmistetaan erilaisten tuottajien palveluiden integroiminen asiakas/potilaslähtöisesti.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

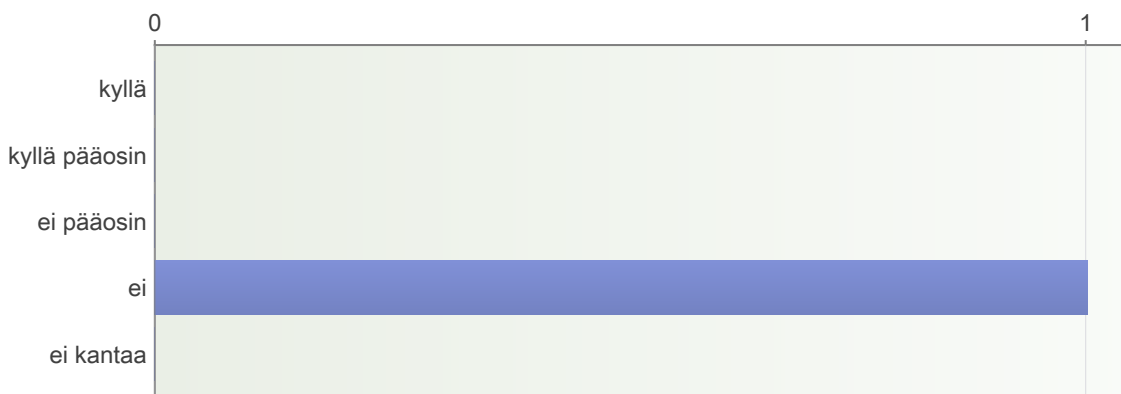

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtion ohjauksesta huolimatta maakuntien alueelliset erityispiirteet tulee ottaa huomioon ja sallia myös alueellisesti erilaisia toimintatapoja.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

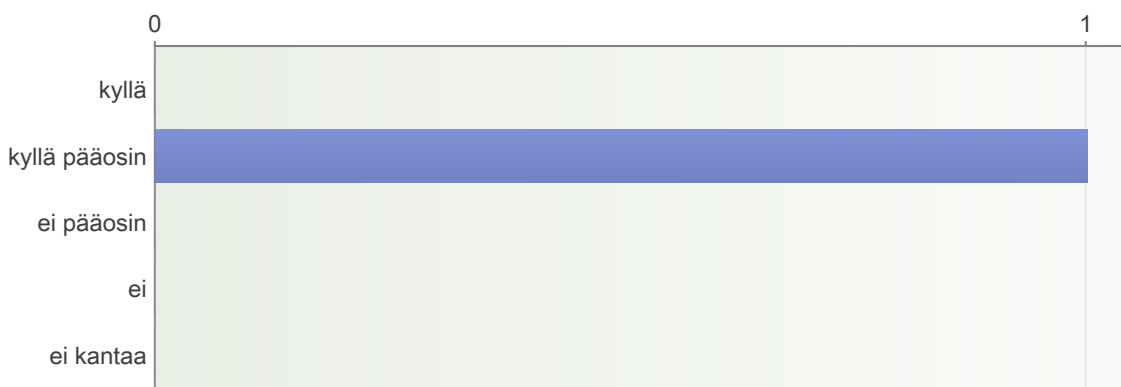

Avoimet vastaukset: ei

- Tilaaja-tuottaja –malli luo tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia. Yleisesti kokemukset tilaaja-tuottajamallista eivät ole kovin onnistuneita, kustannussäästöistä puhumattakaan

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Aito valinnanvapaus edellyttää kuitenkin todellisia palvelumarkkinoita, tämä ei toteudu esimerkiksi harvaan asutuissa Lapin kunnissa.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

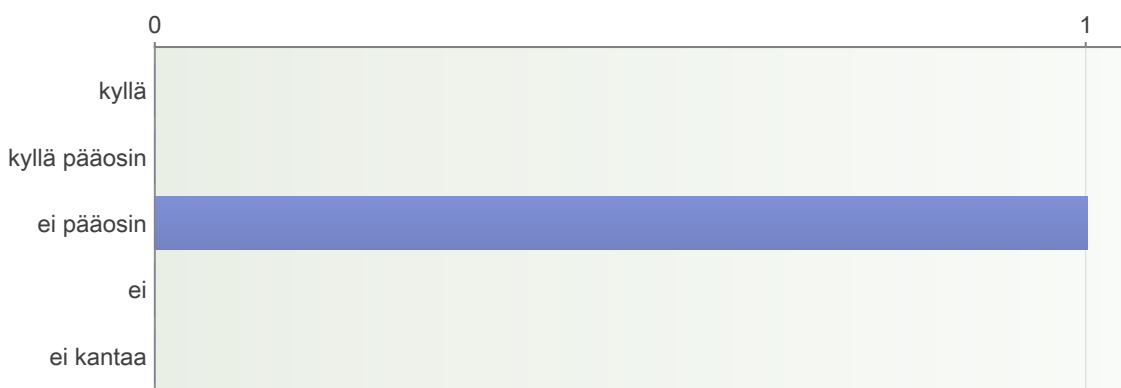
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

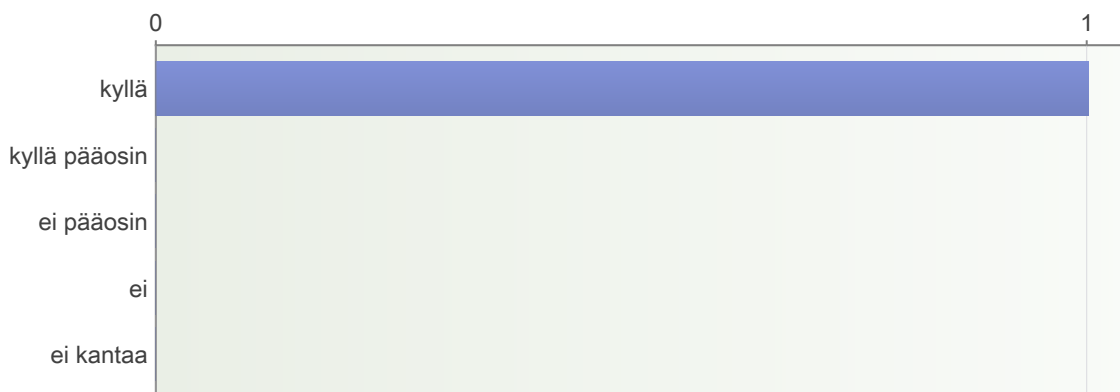

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnat tekevät uudistukseen liittyen merkittävän selvitystyön keräämällä, kokoamalla, analysoimalla ja toimittamalla henkilöstön, omaisuuteen, sopimuksiin, lainoihin ja muuhun maakunnan tehtäviin liittyvän tiedon maakunnille. Kunnille aiheutuu selvitystyöhön sidotuista resursseista merkittävät kustannukset. Nämä kustannukset valtion tulee korvata kunnille täysimääräisesti. Väliaikaishallinnon toimintaan on varattava riittävä valtion rahoitus niin, että tästä ei synny kunnille kustannuksia. Lakiehdotuksessa väliaikaisen toimielimen asemasta ja päätöksenteosta tulisi säädellä tarkemmin. Voimaannpanolakiehdotuksen mukaan maakunnan liitto asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen laissa mainittujen kuntien ja valtion viranomaisten sopimuksen mukaisesti. Valmisteluelimellä on laaja valmisteluvastuu maakunnalle siirtyvien tehtävien, omaisuuden ja henkilöstön, tietojärjestelmien, aloittavan maakunnan talouden sekä luottamus- ja viranhaltijaorganisaation valmistelussa. Tämä huomioiden lakiehdotuksesta tulisi ilmetä selvästi, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntönpäytäntö käytännössä hoidetaan, kuten sovelletaanko päätöksenteossa kuntalakeja tai nykyisten maakuntien liittojen hallinto- tai johtosääntöjä. Uudistuksessa maakuntiin siirtyy mittava määrä kuntien ja valtion henkilöstöä. Valmistelutoimielimen kokoonpanossa tulee huomioida henkilöstön edustus esimerkiksi lisäämällä toimielimen tehtäviin ja toimivaltaan yt-lain mukaisen yhteistoimintaelimen perustaminen väliaikaishallinnon toimikauden ajaksi.

22. 20. Voimaannpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

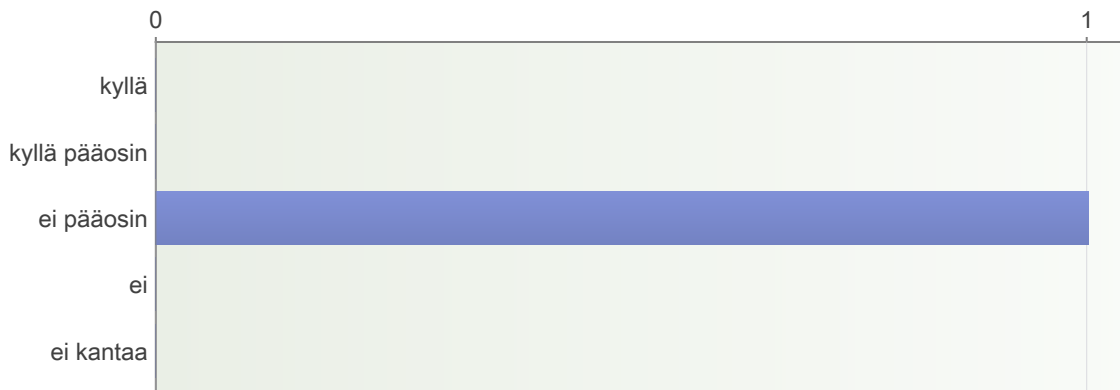

Avoimet vastaukset: kyllä

- Henkilöstön osalta on huomioitava myös yksityisille palveluntuottajille ulkoistettu henkilöstö. Posion kunta on ulkoistanut sote-palvelunsa Coronaria –ryhmittymän tuotettaviksi. Posion kunnan tahtotilana on, että kunnan ja Coronaria –ryhmittymän välinen palvelusopimus siirtyisi sellaisenaan maakunnalle. Näin menetellen välttyttäisiin henkilöstön tarpeettomilta siirroilta. Tukipalvelujen henkilöstö ja viranhaltijat siirtyisivät kuitenkin kunnalta suoraan maakunnan palvelukseen.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus ei saa aiheuttaa kunnille niiden omistamien ja niille jäävien sote-kiinteistöjen osalta taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkaudelle esitetty sitova vuokrajakso on liian lyhyt, sen tulee olla vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua todennäköisiin palveluverkoston muutoksiin. Sekä siirtymäkauden että sen jälkeen laadittavat vuokra- ja muut sopimukset on laadittava siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistönpidon, investointien riskittömän toteutuksen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen. Vuokratason määrittäminen ja hinnoittelu tulee myös olla tasapuolista eri kuntien välillä.

Siirtymäkauden jälkeinen aika on huomioitava lainvalmistelussa niin, että kuntien mahdollisesti tyhjilleen jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Jos omaisuusjärjestelyistä aiheutuu kunnille taloudellisia vaikutuksia, ne on korvattava täysimääräisesti, mutta ei kuitenkaan vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta.

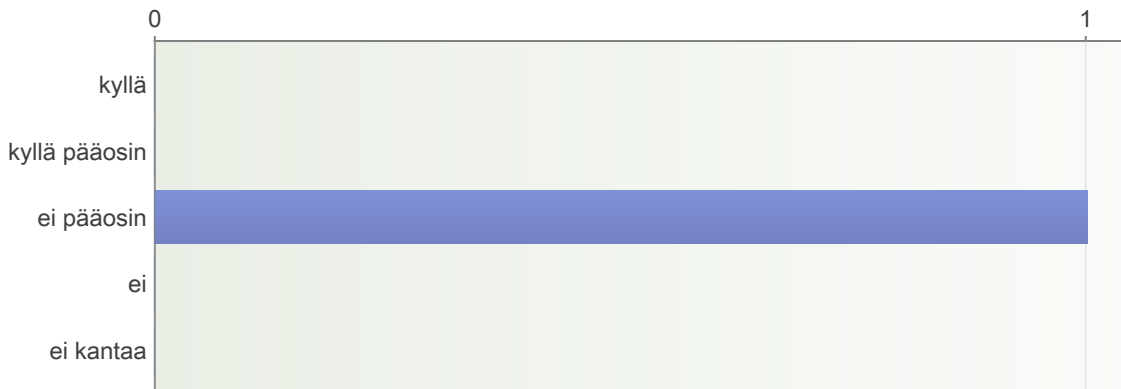
Kuntalain yhtiöittämisvelvoitteen perusteella kunnat joutuvat uudistuksen johdosta siirtämään kiinteistöjään omistamiinsa yhtiöihin tai muutoin järjestelemään kiinteistöomistuksiaan. Näissä tilanteissa varainsiirtoverotus ei saa aiheuttaa lisäkustannuksia kunnille. Kuntien ja kuntayhtymien omistamien kiinteistöjen järjestelyitä ja yhtiöittämisä tulee kohdella varainsiirtoverotuksessa samalla tavoin. Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää kuntien kiinteistöomaisuuden osalta varainsiirtovapautta koskevat säännökset, joilla varmistetaan, ettei kunnille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia siirrettäessä maakunnalle tai niiden yhtiöille vuokrattavia kiinteistöjä velkoineen kunnallisiin yhtiöihin.

Kunnan kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen kytkeytyy arvonlisäveroja, jotka kunta on saanut/saa palautuksina uudistuksen voimaanpanoon asti. Todennäköistä on, että arvonlisäverotuksen yleisten säädösten

johdosta ainakin osa näistä palautuksista joudutaan uudistuksen seurauksena palauttamaan verohallinnolle maakunnille tapahtuvan omaisuuden siirron yhteydessä. Uudistuksen seurauksena kunnille syntyvät arvonlisäverokustannukset tulee huomioida rahoituslaskelmissa.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvattuun kunnalliseen itsehallintoon ytimeen. Lakiluonnoksessa kunnan oikeus päättää rajoitusaikana veroprosentistaan on sidottu päätöksen välttämättömyyteen kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi. Kunnat tekevät päätöksensä veroprosentin korottamisesta kunnan talouden kokonaistarkastelun perusteella, ei maksuvalmiuden perusteella. Mikäli kunnan päätösvaltaa päättää veroprosentistaan rajoitetaan, tämä tulisi kirjata lakiluonnokseen muotoon "kunnan oikeus veroprosentin korottamiseen on välttämätöntä kunnan toiminnan rahoituksen turvaamiseksi".

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Uudistus on laaja ja vaativa kokonaisuus, jonka toimeenpanosta merkittävä osa tapahtuu vuoden 2019 jälkeen.

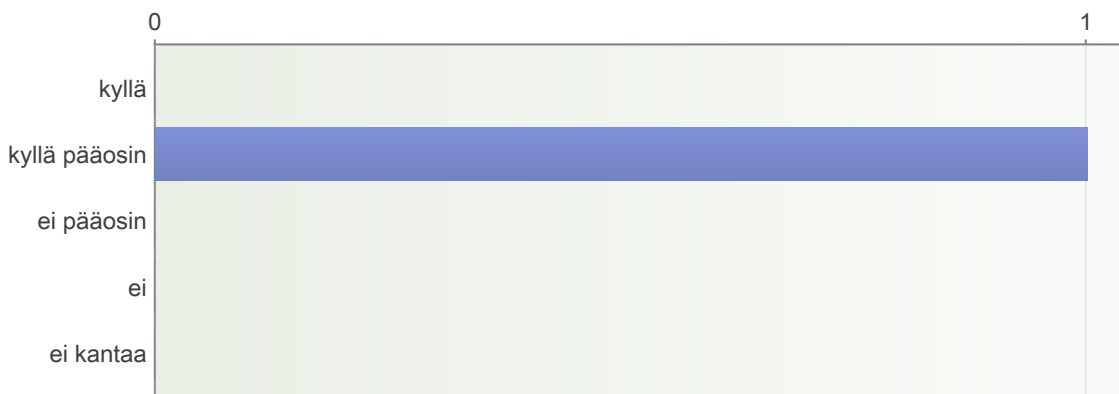
27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaantulolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Ympäristöterveydenhuolto on määritelty lähtökohtaisesti siirtyviin tehtäviin, kuten pelastustoimi. Sitä ei kuitenkaan ole mainittu voimaantulolain tarkoituksessa (1§), voimaantulossa (2 §), järjestämisvastuu siirtymisestä (3 §) eikä huomioitu väliaikaisessa valmistelutoimielimessä (6 §) ja valmisteluun osallistumisessa (8 §).

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

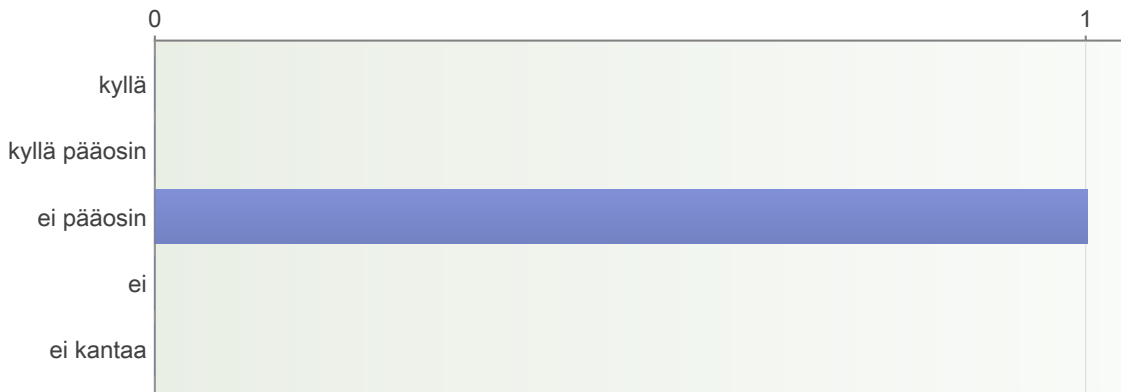

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Ensi vaiheessa tiukka valtionohjaus on välttämätöntä kustannusten kasvun hillitsemisen näkökulmasta. Maakuntien itsehallinnon toteutuminen voi vaarantua, koska rahoitus tulee maksutuottoja lukuun ottamatta valtion kautta. Ottaen huomioon julkisen talouden tilan, valtiolla on erittäin vahva intressi ohjata maakuntia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

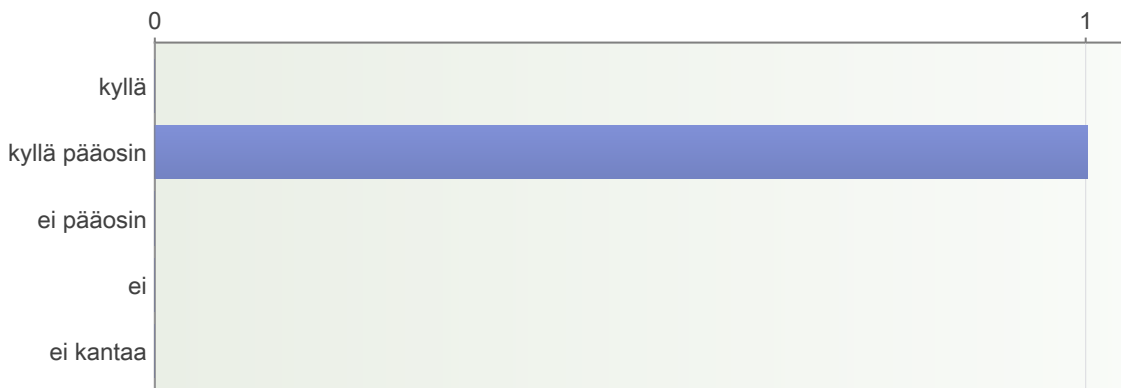

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5 – 1,0 %).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

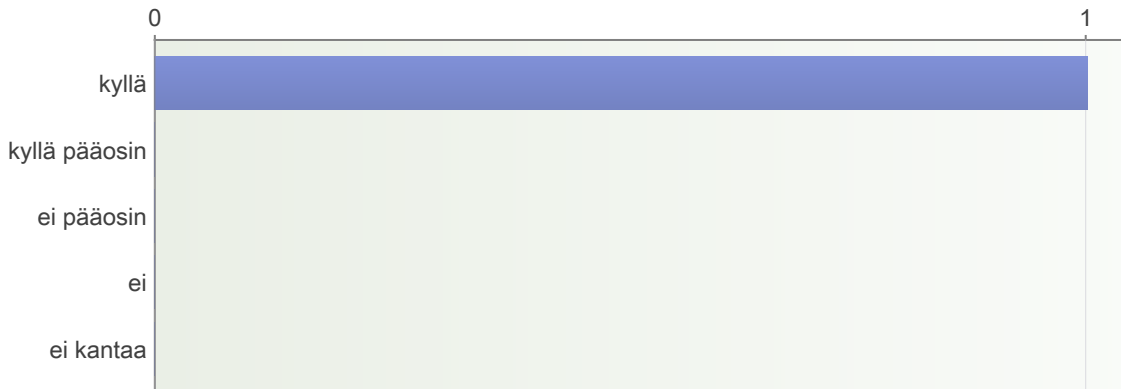

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Rahoituksen kokonaisuutta on vaikeaa tältä pohjalta vielä arvioida, koska säädökset valinnanvapaudesta ja monikanavarahoituksen purkaminen ovat vielä hahmottomatta ja voivat vaikuttaa merkittävästi lopullisen rahoitusmallin rakenteeseen.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

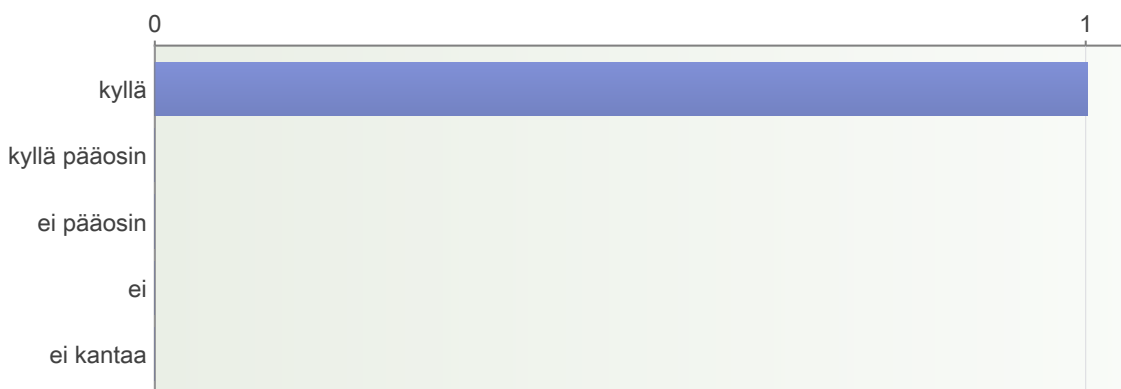
Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätkö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

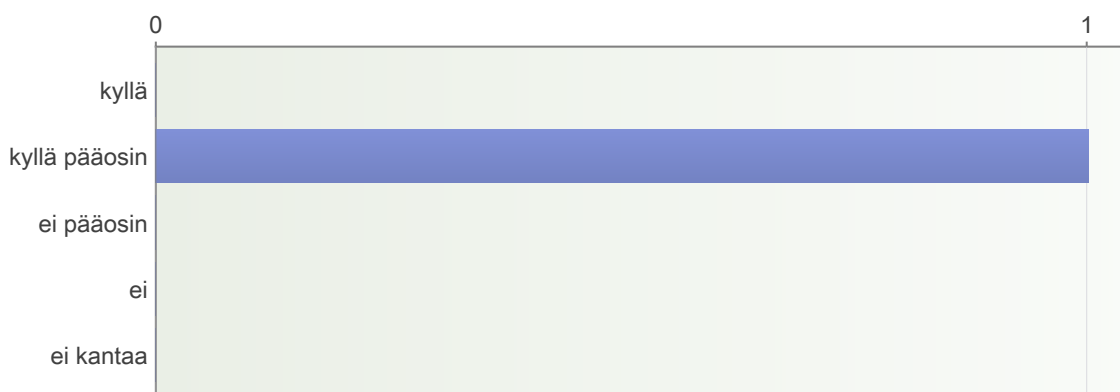
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

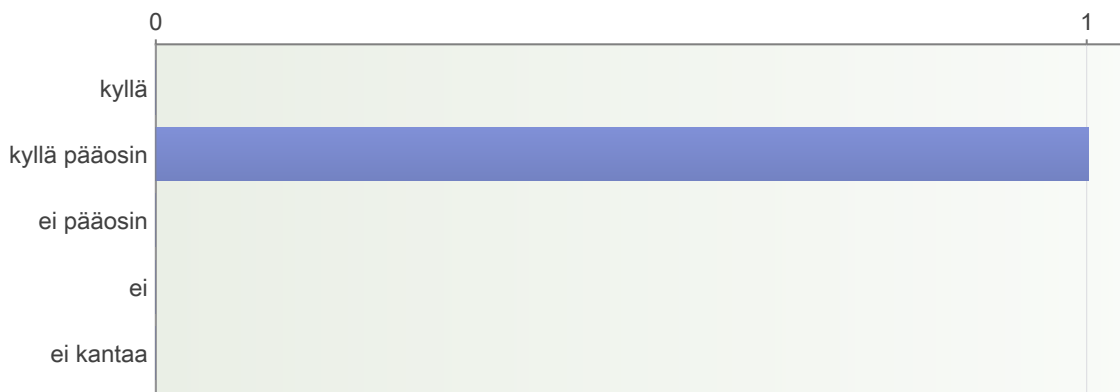
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) lisäosalle asetetut määräytymisperusteet (toiminnalliset ja tulos indikaattorit) vaikuttavat monimutkaisilta ja tulkinnanvaraisilta ottaen huomioon sen, että hyte -rahoituksen osuus kokonaismäärästä on vähäinen.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

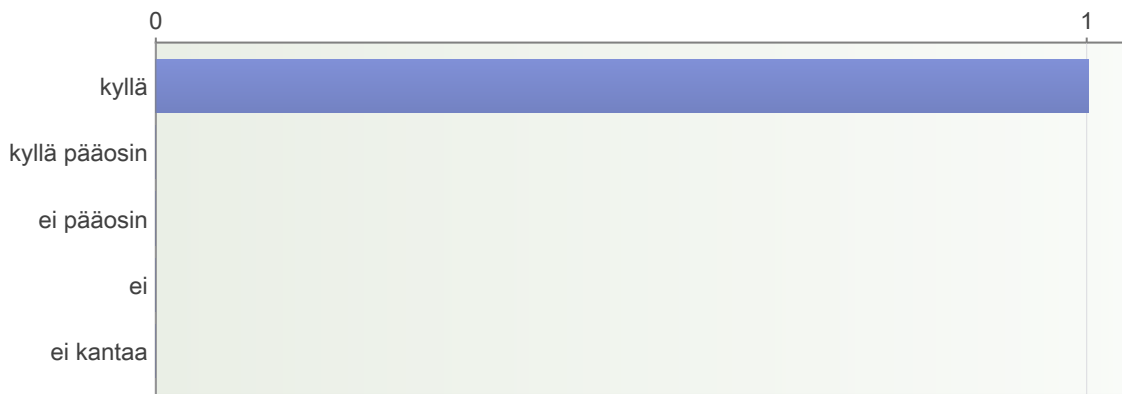
Vastaajien määrä: 1

- Esitys kiinteistöveron säilyttämisestä puhtaasti kunnallisena verona on hyvä, samoin se, että kuntien oikeus yhteisöveron tuottoon säilyy.

Kunnallisveroprosentit tulevat laskemaan uudistuksen seurauksena ja kunnallisverotuksen efektiivisyys paranee vähennyksien siirtyessä nykyistä enemmän tehtäväksi valtion verotuksessa.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Jo eläkkeellä olevien maakuntaan siirtyvien työntekijöiden kustannukset tulee siirtää maakunnalle, kuntia ei voida edellyttää vastaamaan näistä velvoitteista, koska tulorahoituskin näiden tehtävien osalta siirtyy maakunnalle.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen myötä vapautuu varmasti resursseja enemmän kunnan elinvoiman kehittämiseen ja kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä tukee osaltaan myös sote- ja maakuntauudistuksen tavoitteita.

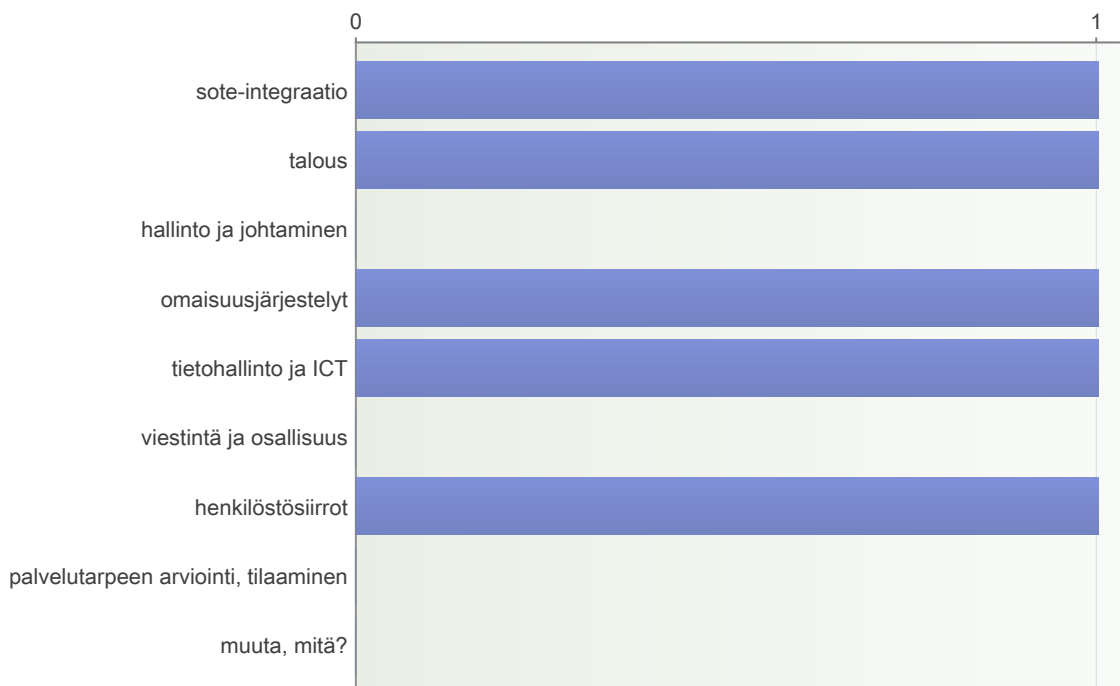
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien edellytykset selviytyä lakisääteisistä tehtävistään vaihtelevat varmasti suuresti. Lappi on maantieteellisesti laaja, mutta harvaan asuttu alue, mikä asettaa maakunnalle haasteellisen tehtävän palvelujen järjestämisen ja tuottamisen näkökulmasta. Vaikka tavoitteet kustannusten kasvun hillitsemiseksi ovat kovat, tulee rahoituksessa ottaa kuitenkin ottaa huomioon maakuntien erilaisuus. Lappilaisten tulee saada asua valitsemallaan paikkakunnalla, silti kohtuuttomasti kärsimättä maakuntauudistuksen mukanaan tuomista palveluverkkoon kohdistuvista muutoksista. Palveluiden tuottamisen osalta nykyisellään toimivat yhteistyömuodot on tärkeää huomioida, esimerkiksi maakuntarajat ylittävä kuntayhteistyö ja nykyisellään hyvin toimivat yhteistoiminta-alueet. Tärkeää on myös huomioida kuntien erilaiset palveluntuotantotavat: sote-palvelujen yksityistäminen on tuottanut merkittäviä säästöjä monille kunnille palveluja heikentämättä. Näitä tuottajia ja heidän monipuolisia, nykYTEknologiaa hyödyntäviä palveluntuotantotapoja tulee hyödyntää myös maakuntatasolla. Olemassa olevien hyvien, ja selkeitä kustannussäästöjä tuoneiden käytäntöjen hyödyntäminen tulee olla lähtökohtana myös maakuntauudistuksessa. Kuntien ja yksityisten palveluntuottajien väliset sopimukset tulisi sellaisenaan arvioida, ja mikäli ne ovat kustannustehokkaita myös maakunnan sisäisessä vertailussa, ne tulisi voida siirtää sellaisenaan maakuntaan. Näin vältetään turhalta henkilöstön pompottamiselta ja saadaan maakuntaan laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.